

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

II. De Materia, & Forma Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

exigit auxilia externæ protectionis, ut fuse ex Scripturis, & SS. PP. deducit Lug. Quia tamen hæc gratiæ, & hæc auxilia quoad usum subsunt nostræ libertati, hic effectus non est infallibilis, sed esset, si vellemus cooperari gratiæ divinæ. Nono demum, Æterna gloria, quæ specialiter tribuitur Eucharistiæ, quia Christus per Eucharistiam dat speciale jus ad gloriam: hinc Jo. 6. v. 55. dicitur: *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam:* vid. Croix à num. 678. ad num. 687.

Præter dictos effectus, quos causat in anima, alii etiam causantur in corpore. Primo, Quædam cordis dilatatio, vultus lætitia, oculorum modestia, linguæ refrænatio, maturitas incedendi, externi gestus modesta ordinatio, ac totius corporis reformatio: quos effectus causat mediate, utpote consequentes ad fervorem Charitatis, & ad Virtutes, quas operatur in anima: Secundo, Imminutio fomitis peccati: D. Th. Escob. Lug. Suar. qui putant, hunc effectum causari immediate ab Eucharistia, partim fugando dæmones, ne excitent species objecti turpis, partim comprimendo activitatem humorum, & amoliendo naturales causas ardoris concupiscentiæ: Tertio, Summa unio inter Carnem Christi, & hominis juxta text. nuper cit., unio enim, cujus ibi meminit Apostolus, licet non sit physica, sed moralis tantum, non est tamen per solam Fidem, vel Charitatem tantum, sed quasi realis, & naturalis; quare SS. PP. eam vocant corporalem: Quarto demum, Gloriosa Resurrectio Corporis, qui effectus non solum causatur ratione gratiæ, quæ est *Semen gloriæ*, sed etiam specialiter tribuitur Eucharistiæ juxta cit. textum . . . . *Resuscitabo eum in novissimo die:* vid. Croix à num. 688. ad 690.

CAPUT II.

De Materia & Forma Eucharistiæ.

SICUT in aliis Sacramentis datur materia remota, & proxima, ita etiam in Eucharistia, sed hoc discrimine, quod in aliis materia remota est quid permanens, proxima vero est remotæ usus, qui transit; in Eucharistia vero remota transit: quia convertitur in Corpus, & Sanguinem Christi Domini, proxima manet, nempe species

species Panis, & Vini. Porro remota materia hujus Sacramenti est Panis, & Vinum: est de Fide, & probatur ex institutione Christi Matth. 26. & Luc. 22. Utraque hæc materia est ita necessaria ad hoc Sacramentum conficiendum, ut nunquam, per se loquendo, licite una sine alia consecrari possit, quamvis valide consecraretur, idque de jure divino; quia ratio Sacrificii, sine quo hoc Sacramentum non conficitur, exigit utramque materiam: neque Pontifex potest in hoc dispensare: Dixi, *Per se loquendo*; nam per accidens potest dari casus, in quo Sacerdos non peccet unam tantum speciem consecrando, ut si post consecratam hostiam animo deficiat, & loquelam perdat, vel in amentiam incidat, nec sit alius Sacerdos, qui possit Sacrificium perficere; vel si subitum periculum mortis ab hostibus, vel ab incendio immineat, secluso scandalo, & contemptu Fidei, seu Sacramenti; vel, si Sacerdos aquam, aut alium liquorem ignoranter consecraret, nec defectum adverteret, nisi diu post, vel quando vinum simpliciter, aut sine scandalo haberi non posset. His suppositis explicandum est, Primo, Qualis debeat esse Panis in materia Eucharistiæ? Secundo, Quale Vinum? Tertio, Quæ conditiones ad materiæ Consecrationem requirantur? Quarto, Quænam sit forma Consecrationis.

§. I.

Qualis debeat esse Panis in materia Eucharistiæ?

SOLUS Panis triticeus est materia necessaria hujus Sacramenti, quia hic solus Panis absolute, & simpliciter panis nuncupatur. Colligitur aperte ex Concil. Flor. in Decr. Fid. & ex praxi, & traditione Ecclesiæ. Hinc, quando Concil. Carthag. relatum cap. In Sacramento d. 2. dicit, *In Sacrificio offerri de uvis, & frumento*, per frumentum intelligit triticum, quia hoc frumento abundat Africa, in qua habitum fuit hoc Concilium, ideoque illi populi nonnisi tritico ad panem utuntur, & hinc triticum absolute ab iis, sicut etiam ab aliis populis, dicitur frumentum.

Hinc inferes, non esse aptam materiam ad validam consecrationem panem confectum ex oriza, avena, milio, pis, fabis, amygdalis, castaneis, aliisque legumi-

minibus, vel arborum fructibus; item confectum etiam ex hordeo, quia hæc omnia ex communi usu, & opinione censentur specie distingui à tritico. Idem dicendum de amydo, quod conficitur ex tritico madefacto, & diu macerato, quia triticum per illam madefactionem, & diurnam macerationem non leviter corrumpitur, & quasi in aliam substantiam mutatur; unde panis ex eo confectus panis usualis dici non potest: Pal. hic p. 4. num. 2. citans D. Th. Vasq. Laym. & alios. Siligo, & spelta sunt saltem materia dubia: quamvis enim plures, & graves Doctores dicant, esse materiam validam consecrationis; alii tamen vel negant, vel dicunt, id non esse certum: v. Croix n. 421. & n. 422. Hinc mortaliter peccaret, qui in dictis materiis consecraret, cum ex dictis d. 1. illicitum sit in Sacramentis conficiendis sequi opinionem probabilem circa valorem Sacramenti, ommissa tutiore.

Panis triticeus consecrationi deserviens debet esse confectus ex aqua naturali, & igne tostus, quia hic communiter dicitur, & reputatur Panis, hinc confectus ex melle, lacte, oleo, aqua rosacea, butyro, ovis, saccharo, vel ex alio liquore non est materia valida consecrationis: & quamvis Cajet. & aliqui alii doceant, panem subactum lacte esse materiam idoneam consecrationis; certo tamen est illicita, & probabilius invalida: uti & subactus aqua rosacea, quia non est panis usualis, sed cum addito, seu dulciarius, vel placenta: ita communiter cum Dian. p. 9. t. 9. ref. 58. & Tann. contra Valent. Sa. & alios. Sic, etiam si vinum coqueretur cum pane, nec panis, nec vinum esset consecrabile, quia illud simpliciter non esset Panis, aut Vinum, sed aliquod tertium artificiale decoctum, Dian. loc. cit. & Croix n. 426. Si tritico, ex quo conficitur panis, admixta sit alia materia, puta hordeum, in quantitate æquali, tota materia erit inepta ad consecrationem: quia, si tunc fiat perfecta mixtio ex utroque frumento, resultabit ex ea panis, qui neque erit triticeus, neque hordeaceus, sed tertiæ speciei: si vero non fiat perfecta mixtio, erit panis partim triticeus, partim hordeaceus, sed, quod inerit triticeum, non erit consecrabile quia non poterit præ hordeaceo demonstrari. Quod si parum aliquid hordei, aut alterius frumenti admixtum sit tritico, ex quo conficitur panis, hoc modicum censebitur absumi à plurimo, ait D. Th. apud Croix n. 424.

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. G. Hinc

Hinc inferunt Gob. & alii, quod si sal per errorem admisceatur, licet possit talis Panis consecrari etiam extra casum specialis necessitatis; vix enim unquam accidet, ut panis conficiatur ex puro purissimo tritico, sine ulla etiam modicissima immixtione alterius materię; probabile tamen est, quod in tali casu parva illa quantitas rei alienę, quę una cum tritico efficit panem usua-lem, quęque seorsim à tritico non esset consecrabilis, reipsa consecratur in Corpus Christi: ita Lug. & Bernal. contradicentibus etiam probabiliter Suar. Amic. Hurt. Averf. v. Croix num. 425.

Demum hostię rubrę, quibus figillantur literę, non sunt materia consecrationis, quia per admixtionem cinnabaris multum alterantur: ita Lug. & Busemb. At Ant. Perez limitat, si multum cinnabaris sit admixtum; si autem valde purum, probabile esse dicit, quod sit materia valida, quamvis illicita. Panis subactus aqua marina in-
ptus ad consecrationem reputatur à Fag. contradicente Diana p. 9. t. 9. ref. 58. qui dicit, aquam marinam esse
quam naturalem.

Ut Panis sit usualis, debet coqui, vel in furno, vel supra cineres, vel inter ferri calidi laminas, vel saltem in vase fictili, ut communissime docent Doctores cum Tann. Hinc, si coqueretur in aqua, vel ad solem exsiccaretur, aut frigeretur in oleo, non esset materia apta ad consecrationem, quia non est vere panis, qualis est in usu communiter, & qualem creditur Christus adhibuisse: Amic. Averf. Bern. Quod si panis semel coctus manu humectetur, & quasi reducatur in massam, manet materia consecrabilis, quia illa humectatio non tollit rationem Panis, quam accepit per coctionem, nec panis reducitur ad puram massam: Vasq. Averf. Bern. Addit Lugo, quod Panis, si inter digitos comprimatur ad excludendum vinum, cum quo faciebat offam, erit consecrabilis, quamvis repugnent Trull. & Fag. apud Dian. At Croix num. 427. cum Amic. probabilius esse putat, quod panis vino imbibitus sit materia consecrabilis, quia est vere panis, & habet rationem cibi.

Panis triticeus, sive fermentatus sit, sive azymus, semper est valida materia consecrationis. Quando igitur ad Cor. 5. v. 5., & ad Gal. 5. v. 9. dicit Apost; *Modicum fermentum totam massam corrumpit*, intelligendum est, quod totam massam pervadat, & alteret; non vero, quod ita corrumpat, ut tollat rationem panis usualis. Quam-

Quamvis autem panis azymus apud nos non fit in usu, adhuc tamen est panis usualis, quia fit, ut communiter fiunt panes, subigendo farinam aqua naturali, & coquendo per ignem, & erat in usu certis saltem diebus tempore Christi Domini, quod autem nunc apponatur fermentum, ex eo est, quod sic fit sapidior, magis conducit valetudini, & diutius fervatur: Croix num. 429.

Quamvis uterque panis, azymus nempe, & fermentatus sit valida materia consecrationis, non est tamen uterque pro omnibus materia licita: nam ex præcepto Ecclesiæ sub gravi obligante Sacerdos græcus tenetur consecrare tantum in fermentato, latinus tamen in azymo. Id autem fervare tenetur græcus, ut præmonuimus etiam de Legibus t. 1. d. 2. q. 3. c. 3. circa finem, non solum in Græcia, sed etiam in quocunque templo græcorum apud latinis stabiliter constituto, sicuti latinus tenetur sub gravi fervare ritum suum consecrandi in azymo non solum in latino, sed etiam in quocunque Templo latinorum apud græcos stabiliter constituto; hoc ipso enim, quod eis ibi permittitur templum, in eo se habent, sicuti essent in patria propria: Croix n. 430. ex Dian. & Dicast. addentibus, non posse latinum Romæ in templo græcorum consecrare in fermentato, nec græcum in templo latinorum in azymo. Quod si græcus, aut latinus figat domicilium, ubi non est templum sui ritus: debet se accommodare ritui illius loci, quia jam censetur translatus ad illum: Suar. Con. Dicast. Tamb. At si alicubi sit peregrinus, ubi non est templum sui ritus, potest celebrare in utroque pane, quia peregrinus potest se accommodare legibus loci, in quo est, etiamsi sint contrariæ legibus loci, in quo habet domicilium: Nav. Sanch. Con. contra Vasq. & Averf. putantes, quemlibet ubivis teneri fervare ritum suæ Ecclesiæ, etiamsi per longum tempus alicubi immorari deberet: quod consilii esse dicunt Con. & Tamb. Probabilius est, non licere Sacerdoti latino consecrare in fermentato etiam pro necessitate Viatici dandi moribundo: quia præceptum Viatici licet divinum, est tamen affirmativum, & non obligat, nisi quando commode fieri potest, & in debitis circumstantiis: neque Eucharistia est adeo necessaria, ut negligi possit observantia præcepti circa ritum tam convenientem: Sot. Suar. Henr. Fill. Laym. Dicast. Dian. Pal. Bonac. Lug. contra Major., cujus tamen sententiam Tann. & Gob. dicunt, se non audere

damnare, secluso scandalo, & perturbatione. Notant tamen priores Doctores, facilius concedendum Græco, quod in tali necessitate consecret in azymo. Demum addit Dian. ad evitandam mortem licite latinum consecrare in fermentato, quia præcepta humana non obligant cum dispendio vitæ. In eadem necessitate dandi Viatici, Con. cum aliis apud Croix num. 433. docet, posse consecrari hostiam aliquantum corruptam, alia deficiente; sed rectius alii negant ex nuper memorata ratione, quia scilicet cum Eucharistia non sit simpliciter, & absolute necessaria ad salutem, ejus sumendæ præceptum non obligat, nisi decenter, ac reverenter ea consecrari, ac sumi possit.

Ex præcepto pariter Ecclesiæ panis consecrandus debet esse figuræ orbicularis in Ecclesia latina, & integer, Græci adhibent figuram quadratam, & in particulis triangularem, teste Arcudio. Veniale tamen est, secluso scandalo, consecrare sine rationabili causa hostiam fractam, vel non integram, vel maculatam, nisi fractura, aut macula esset enormis. March. Dian. Tamb. & Averf. apud Busenbaum hic docent, licitum esse celebrare in hostia minore, quæ datur laicis, quando deest alia grandior, quæ adhiberi solet in Missa, & scandalum abest; quia nullum adest de hoc præceptum, & non constat de consuetudine obligante sub gravi: quo casu Tamb. contra Dian. & March, permittit elevare adorandam hostiam majorem ab alio præconsecratam. Non licet tamen parvam sumere, & majorem relinquere ad exponendam e. g. in hierotheca, nisi ipse eadem Missa illam consecraverit, quia debet sumere de suo Sacrificio: unde Parochus renovaturus Eucharistiam non debet ab alio consecratam sumere, & à se consecratam reponere in Ciborio: Tamb. Lug. Si tamen post oblationem deprehendat fracturam, aut ipsemet casu frangat, licite eam consecrabit, nisi timeat scandalum, quia tunc deberet aliam hostiam petere, & fractam post abolutionem sumere, aut etiam reservare sumendam reverenter à quovis post Missam: Gob. Croix num. 423.

§. II.

Quale debeat esse Vinum in materia Eucharistiæ?

SOLUM Vinum de vite, & nullum aliud est valida materia consecrationis Calicis. Colligitur ex Matth.

26. &

26. & Luc. 22. addita Ecclesiæ traditione; & definitum est in Concil. Flor. in *Decr. Fidei*; ac supponitur in Trid. *sess. 13. cap. 1. 2.* Hinc resolvuntur sequentia.

Primo, Vinum debet necessario esse ex uvis expressum, nam quousque liquor ille est intra uvam, neque est potabilis, sed potius comestibilis; neque est demonstrabilis pronomine *Hic*, cum non sit sub uvis, ut totum quoddam, sed ut pars in toto; neque est aptus. cui aqua admisceatur: Pal. p. 4. n. 7. cum D. Th. Con. Laym. Bonac. Suar. Vasq.. Idem dicendum de Vino imbibito in ossa panis, quia neque est potabile in tali statu, neque demonstrabile pronomine *Hic*. Quod si erumperet supra panem; sicuti etiam, si ex uva puncta erumperet succus quasi in bullas probabilius ex Suar. & Haun. contra Arriag. esset materia consecrationis: liquor tamen expressus jam ex uvis maturis. licet non sit defæcatus, quique communiter *Mustum* appellatur, est valida materia Calicis, quia est simpliciter vinum; quamvis non sit decens illud adhibere in Missa, & grave peccatum esset tali materia uti absque urgente causa: Pal. cit. cum Vasq. Suar. Laym. Bonac. Dian. Dixi, *Ex uvis maturis*, nam liquor expressus ex uvis immaturis, quæque vulgo dicuntur *Agresta*, non est materia consecrationis, quia vini naturam non consequitur: ita D. Th. ab omnibus receptus teste Pal. cit. Succus tamen expressus ex uvis passis consecrabilis reputatur ab Amico ap. Dian. p. 7. r. 12. resol. 8. quia est verum vinum.

Secundo, Vinum congelatum probabilius est materia validæ consecrationis: Sylv. Sot. Con. Bonac. Laym. Busemb. Lug. Pal. num. 8. quia adhuc retinet substantiam, & appellationem vini, & de se est potabile. Disparitas, cur aqua congelata non sit materia baptismi, sit vero materia Eucharistiæ vinum congelatum, est, quia baptismus consistit in ablutione actuali, quæ non habetur per aquam congelatam: contra vero Eucharistia non consistit in actuali potatione, sed in materia de se potabili, quod verificatur etiam de vino congelato. Hinc Pius V. *In Rubr. Miss. de defectibus Missæ §. in hyeme* statuit, ut vinum congelatum post consecrationem igne liquefiat ante summptionem, supponens species vini non corrumpi ob congelationem, sed potius consecrationi aptas remanere. A quibusdam tamen ob negantium auctoritatem merito

dicitur materia dubia: quare grave peccatum esset vinum congelatum consecrare: at, si prius fuerit congelatum, & postea liquefiat, non est improbable, quod licite consecretur, quamvis minus decenter, quia est verum vinum, & potationi aptum, licet congelatione aliquo modo immutatum: Suar. & Con. apud Pal. cit.

Tertio, Non est materia apta consecrationi neque lora, genus scilicet potionis, quæ fit ex vinaceis aqua maceratis, postquam totum mustum ex acinis est expressum; neque sapa, seu defrutum, hoc est mustum decoctum, & redactum, sive ad tertiam, sive ad dimidiam partem: neque acetum, quamvis ex vino fiat. Ratio est, quia tam acetum, quam sapa, seu defrutum est in aliam à vino naturam transmutatum: lora vero potius est aqua temperata, quam vinum. Quod si mixtio aquæ in minima quantitate contingeret, esset materia consecrationis: esset tamen grave peccatum in ea consecrare: Pal. p. 4. n. 9. ex Suar. Vasq. Bonac. & aliis communiter. Hinc Pius V. *Rubr. de defectibus in Missa occurrentibus*, Sacerdoti advertenti post consecrationem, sive in ipsa sumptione, se consecrasse acetum præcipit, ut vinum apponat, & denuo consecret: & Greg. XIII. jussit, deleri Glossam in cap. 2. de *Consecrat. dist. 2.* affirmantem, acetum esse materiam consecrationis: quare, si verum fit, Isidor. Innoc. III. aliosque Doctores dixisse, acetum esse materiam Consecrationis, intelligendi sunt non de aceto perfecto, sed de vino acido, seu aciescente: quod tamen sine gravi peccato extra urgentem necessitatem adhiberi non potest. Quod si post sumptionem, vel etiam ante eam, sed post consecrationem dubium incidat, an materia consecrata fuerit necne acetum, præsumendum est, quod fuerit vinum, ut docet Tamburin. lib. 2. de *exp. Sacrif.* cap. 7.

Quarto, A fortiori non sunt materia consecrabilis liquores expressi ex pomis malogranatis, & aliis fructibus, quia non sunt vinum: communissime Doctores. Solum dubitari posset de vino miraculose facto ex aqua: Croix num. 432. ex Arriag. & Dicast. dicit, tale vinum fore materiam consecrabilem, sicut etiam panem, qui miraculose fieret ex lapide: unde concludit, à materia consecrationis excludi solum alios liquores; qui non sunt simpliciter tale vinum, quale est illud de vite.

Vino consecrando miscenda est aqua necessitate non Sacramenti, sed Præcepti, & probabilius non Divini, sed

sed Ecclesiastici, obligantis tamen sub gravi: ita communiter Doctores cum D. Th. Suar. Dicast. Vasq. Con. Bonac. contra Alenf. Hosium, Valent. Henr. Ratio est, quia Flor. in Decr. Eug. IV. *ad Arm.* dicit, esse juxta Canonum præceptum, & Trid. *sess.* 22. c. 7. expresse dicit, esse Præceptum Ecclesiæ. Hinc valida esset, sed graviter illicita consecrationi vini puri sine ulla aquæ admixtione. An autem aqua vino admixta convertatur, necne immediate in Sanguinem Christi, disputant Scholastici. Quod vero Christus instituerit hoc Sacramentum in Vino aqua permixto, uti dicunt Flor. Aurel. IV. Carthagin. III. & Trid. hoc non probat, talem mixtionem aquæ esse de necessitate, sive Sacramenti, sive Præcepti Divini: nam non omnino id, quod Christus servavit in instituendo hoc Sacramentum, dicendum est necessarium ad hoc Sacramentum conficiendum necessitate, vel Sacramenti, vel Præcepti Divini: aliter dicendum esset, quod panis azymus sit de necessitate Sacramenti, vel Præcepti Divini, quia Christus in azymo consecravit: similiter discurrendum esset de vino albo, vel rubro, quia in alterutro debuit Christus consecrare. Itaque non ex eo præcise colligimus, aliquid esse de institutione, vel præcepto Christi, quia Christus illud fecit; sed quia fecit, & aliunde vel ex ipsis verbis Christi, vel ex auctoritate Ecclesiæ, & PP. Christi voluntatem declarantium nobis constat, tale fuisse Christi, non tantum consilium, sed præceptum.

Quamvis vero hoc præceptum sit mere Ecclesiasticum, & consequenter absolute loquendo, posset Ecclesia in eo dispensare, nunquam tamen dispensat, & potius à celebratione abstinendum est: Suar. Spor. Imo Suar. addit, quod si Sacerdos apud oblationem advertat, haberi non posse aquam, debet interrompere Missam; Bonac. tamen putat, quod in casu, quo quis nunquam sumpsisset Eucharistiam, & deberet decedere sine Viatico, posset Sacerdos consecrare aqua.

Aqua vino miscenda, debet esse naturalis, eaque modicissima ex Flor. si tamen admisceatur aqua artificialis, etiam in necessitate, illicita graviter, quamvis valida erit consecratio. D. Thom. Mol. Dian. quia agitur contra præceptum & consuetudinem Ecclesiæ in re gravi, ex qua ratione etiam grave peccatum reputat Fag. admiscere aquam calidam, sed merito contradicunt alii ap. Dian. p. 6. t. 7. resol. 18. ubi addit, quod si in frigidissimo loco

consuetudo id ferat, ne vinum congelascat, potest sine ullo peccato fieri.

Quod vero attinet ad quantitatem aquæ admiscendæ, Lug. docet, posse sine scrupulo admisceri sextam, vel quintam partem. Consentit Bern. pro locis calidis: at pro locis frigidis admisceri posse, ait, sine scrupulo decimam, vel octavam partem. Gobat tamen etiam pro Germania dicit, vino mediocri admisceri posse quintam partem, quia regulariter loquendo nullum vinum putat esse adeo debile, ut tam modica aqua corrumpatur. Semper tamen tutius parum affundere: ait D. Th., qui addit, sufficere guttulam, dummodo sit sensibilis, quando affunditur. Si mixtio aquæ omissa sit, & suppleatur ante consecrationem, repeti debet oblatio Calicis, quia nihil consecratur, quod prius oblatum non fuerit: Croix num. 440. Demum hæc mixtio faciendâ est in ipso Sacro, vel ante offertorium, vel saltem immediate ante Sacrum, ut fit apud quosdam; & faciendâ est, vel ab ipso Sacerdote in Missa privata, vel à Subdiacono in solemnâ, & quidem in ipso Calice, qui consecrandus est: unde non debet fieri domi in dolio, vel in ampulla, aut alio vase: Bon. apud Buf.

§. III.

Quæ Conditiones requirantur ad materiæ Consecrationem?

AD validam materiæ Eucharistiæ consecrationem duæ conditiones requiruntur. Prima est, ut sit præsens Consecranti: Secunda, ut sit certa, & à Consecrationis intentione in individuo determinata.

Primo igitur debet esse præsens Consecranti; & ratio desumitur ex institutione Christi, & verbis formæ *Hoc*, & *Hic*, quæ non verificarentur circa materiam non præsentem, cum sint pronomina demonstrativa. Adde perpetuam, & constantem Ecclesiæ praxim nunquam consecrantis, aut etiam benedicentis res absentes. Demum ex ratione sacrificii, quem habet Eucharistia, etiam constat necessitas dictæ præsentiae; sacrificium enim requirit hostiam præsentem. Sufficit autem illa moralis præsentia, qua res est humano modo, vel ad sensum demonstrabilis per pronomen *Hoc*, vel *Hic* independentem ab omni alio signo sensibili.

Hinc

Hinc inferes primo, Valide consecrari vinum in calice cooperto, vel in alio vase clauso, hostias in ciborio, vel in cumulo sub aliis latentes, aut aliter tectas v. g. sub corporali, vel mappa, vel etiam in missali: Suarez, Henr. Con. contra Layman. quare hoc postremum videri debet dubium, & graviter peccaret, qui hostias sic latentes consecraret. Item valide consecrari hostias præsentes à cœco, vel à non cœco in tenebris. Ratio horum omnium descendit est dictis, quia nimirum ad moralem præsentiâ materiæ consecrabilis non requiritur, ut videatur, aut tangatur, vel feriatur sono verborum (unde non est probanda praxis eorum, qui os proxime admovent, ut halitum in panem, aut calicem immittant) sed sufficit ejus demonstrabilitas pronomine *Hic*, vel *Hoc* independenter à quocunque alio signo: ad quod satis est, si materia videri possit, vel in se, vel in alio continente. Contra vero non est materia consecrabilis panis infra pedem positus, quia non est demonstrabilis per ly *Hoc*, nisi addito alio signo, e. g. digito in eum intento, vel saltem aliquo nutu: ita communiter cum Dicast. & Croix n. 443. Hostia posita post tergum, & in speculo ante Sacerdotem existente repræsentedata consecrabilis reputatur à Bernal. apud Croix l. c. quia sic est ad oculum demonstrabilis. Idem sentiunt Dian. Dicast. Ariag. Amic. contra Sotum, & alios de hostia, quæ à Sacerdote tangatur, vel in manu teneatur post tergum. Probabilius vero invalida esset consecratio, si quis proferens formam, digito ostendat panem à tergo positum, quia non demonstratur solo pronomine *Hoc* independenter ab alio signo.

Inferes secundo, Invalide consecrari materiam positam post parietem, vel clausam in tabernaculo, ut docent Fill. & Bonac. quia sic moraliter censetur abesse, nec est demonstrabilis pronomine *Hic*, vel *Hoc*. Materia vero posita à latere, dummodo censeatur esse moraliter ante Consecrantem, potest valide consecrari: hinc non consecrarentur hostiæ, si in ciborio positæ essent, non in Altari, sed in Credentia ad latus: Croix n. 444. ex Dicast. Similiter non est valide consecrabilis materia longe distans à Consecrante, e. g. 100. passibus, quamvis videri possit, ex eadem ratione: quanta autem propinquitas requiratur, certo definiri non potest, sed remittendum est judicio prudentium. Henr. l. 8. c. 34. docet, 20. aut 30. passuum, quod Bernal. & alii dicunt

non esse certum. Demum nec est valide consecrabilis materia in tam modica quantitate, ut non sit sensibilis, seu non possit sensu percipi, quia tunc non esset demonstrabilis, præterquam quod omne Sacramentum debet esse signum sensibile: Suarez, Vasq. & alii contra Sotum, & Henr. Hoc autem intelligendum est, si non fit in toto, quia in toto etiam minimæ particulæ valide consecrantur, ut constat ex Trident. *sess. 23. c. 3. & 4.*

Secunda conditio, ut scilicet materia sit certa, & in individuo determinata à Consecrantis intentione, etiam colligitur ex verbis formæ: nam pronomen *Hic*, & *Hoc* id requirunt: adde actiones esse circa singularia, quæ debent esse certa, & determinata.

Hinc habes, invalide consecrare, qui ex multis hostiis unam, aut plures intenderet consecrare, eas non determinando, vel qui intenderet consecrare designandam, vel designandas à Deo, vel à Titio, etiam posita tali designatione; vel qui eas tantum partes hostiæ, aut vini vellet consecrare, quas Deus elegerit, vel tantum dimidium, aut tertiam ejus partem, eam non determinando, vel tantum partes illas, quæ, fracta hostia, mansuræ sunt in continuo, non quæ excident: quia non sunt materia certa, & definita, ac demonstrabilis pronomine *Hoc*, aut *Hic*. Idem dicit Croix n. 455. ex Lug. & Bern. de hostia signata à Sacerdote v. g. rubrica, & postea cum multis aliis confusa, si illam tantum velit consecrare, & ea ita lateat sub aliis, ut nullo sensu percipiatur, quia sic non est moraliter demonstrabilis neque in se, ut supponitur in casu, neque in alio seu in continente; nam demonstrato ciborio, non magis demonstratur illa, quam aliæ; unde pronomen *Hoc* non cadit determinate supra illam. Contra vero, si Sacerdos è pluribus hostiis unam, aut duas tantum vellet consecrare, eas determinando, e. g. omnes præter infimam, & supremam, vel omnes pares, v. g. secundam, quartam, sextam, si sint ordine collocatæ, & determinando, unde initium numerationis sumendum esset, quod tamen grave peccatum esset. & in tali casu, si consecratæ miscerentur cum non consecratis, totus cumulus consecrandus esset sub conditione, vel Sacerdos in earum consecratione deberet haberet intentionem consecrandi tantum non consecratas in illo cumulo,

Quæ-

Quæres primo, An error Sacerdotis consecrantis circa numerum hostiarum à se consecrandarum obstet validæ consecrationi omnium?

Respondeo, Casum esse hunc: putat Sacerdos particulas à se consecrandas esse decem, cum sint plures, vel hostiam grandem à se sumendam esse unam de more, cum sint duæ simul junctæ: Quæritur, an omnes consecrentur? Dico, omnes consecrari, dummodo Consecrans non intendat explicite excludere illas, quas per errorem putat non adesse, si adessent. Ratio est, quia error speculativus, & privatus non obstat intentioni practicæ, & absolutæ consecrandi omnes præsentis, quam, tanquam Ecclesiæ consuetudini conformem, quisque præsumitur habere implicite: Busemb. hic cum Sylvestr. Suárez, Henr. Hinc, si Sacerdos post consecrationem advertat, esse duas hostias simul junctas, utramque, ut consecratam sumet, ut præcipitur in Missali; si id advertat post oblationem ante consecrationem, alteram seponet, à se, vel ab alio post Missam sumendam, tanquam panem benedictum.

Quæres secundo, An censendæ sint consecratæ particulae in ciborio, seu pyxide positæ in Altari, ut consecrentur à Celebrante, si hic tempore consecrationis nullimode ad eas reflectat, aut de illis cogitet?

Respondeo, Si celebrante non advertente, illæ particulae fuerint positæ in altari, sive in corporali, sive extra, & Celebrans usque ad consecrationem inclusive nunquam advertit, eas adesse, nec consequenter unquam intenderit eas consecrare, non consecrari: quia deest intentio requisita ex parte Ministri, ut patet. At si Sacerdote advertente, ciborium continens particulas pro communione laicorum fuit positum in corporali, ibique mansit ad consecrationem inclusive, & Celebrans intenderit eas consecrare, maxime si in oblatione earum meminerit ipsas offerendo, dicendæ sunt consecratæ, licet deinde tempore consecrationis non habuerit expressam reflexionem ad illas, quia ex dictis disp. i. q. 2. illa intentio prius habita virtualiter perseverat: & hanc esse communem sententiam cum Pal. Dicast. Busemb. ait Croix n. 458. Quod si ciborium cum particulis, Sacerdote advertente, & sciente eas debere consecrari, positum fuit in altari, sed extra corporale, & Consecrans nullimode de illis cogitavit; probabilius est, eas non
con-

non consecrari, quia Sacerdos censetur nolle consecrare extra corporale, quia velle consecrare extra corporale est peccatum: quare videtur habuisse intentionem consecrandi, si eas assumeret in corporali: Suarez, Dian. Pal. Gavant. Lessius, Avers. Tambur. apud Croix num. cit. qui addit, probabile etiam esse oppositum, quia potest Sacerdos in tali casu absolute velle eas consecrare, nihil cogitando de corporali. Hinc concludit, rem esse dubiam, & in praxi tales hostias esse de novo consecrandas sub conditione in alia Missa. Nunquam vero licet in eadem Missa repetere formam ad consecrandas hostias minores, si oblitus sis consecrare simul cum hostia majori. Potest tamen sub canone usque ad consecrationem admitti materia consecranda, quæ tunc mentaliter est offerenda ante consecrationem, si, eam excludendo, plures dimittendi essent sine Communionem: Possev. Dian. Quart. Tamb. apud Croix n. 460.

Quæres tertio, Quid dicendum de guttis vini, quæ intra calicem sunt separatæ à vino, quod est in fundo?

Respondeo, Si Sacerdos nihil specialiter intendat circa illas, Suarez, Reg. Con. Layman. Dian. & Hurt. docent, eas non consecrari: alii vero distinguunt; & si tales guttæ sint remotæ à vino, quod est in fundo, censent, non consecrari; secus vero vicinas, ita ut levi calicis motione misceri possint cum reliquo vino in fundo calicis, quia cum hoc censetur facere moraliter unum. Utraque sententia probabilis, sed probabilior secunda ex Croix n. 459. Pro praxi ex Platel. tales guttæ vicinæ, si advertantur ante consecrationem, levi calicis agitatione miscendæ sunt cum vino, quod est in fundo: remotæ vero, vel abstergendæ, vel excludendæ ab intentione: quamvis possint etiam includi in intentione, ne in calice sit vinum, quod non consecratur. Consultius tamen videtur esse, ut Sacerdos stabiliter intendat consecrare tantum id, quod per modum unius continui est in Calice: Busemb. dub. 5. Similiter Sacerdos non debet intendere consecrare minimas particulas panis in patena, vel corporali, sed tantum quod continuum est cum hostiis in patena, vel corporali depositis: secus dicendum est de talibus particulis panis in Ciborio contentis; neque enim periculum est eas perdendi: nam omnes particule in fundo ciborii repertæ communiter censentur consecratæ, quamvis ignoretur, an intentio Consecrantis fuerit specialiter directa ad illas.

Haftenus

Haecenus sermo fuit de conditionibus requisitis ad validam materiae consecrationem: addendum nunc superest, quid requiratur ad licitam ejusdem consecrationem? Breviter dico cum Busemb. requiri, ut Sacerdos consecraturus non recedat ab usu Ecclesiae, praesertim in Missali praescripto; & insuper ut quantitas materiae consecrandae non sit major, quam tempore opportuno possit absumi, ad evitandum periculum, quod species corrumpantur. Hinc peccat, qui vas, in quo hostiae consecrandae sunt, non aperit tempore consecrationis; qui materiam consecrat extra corporale, ut modo dictum est, qui guttas calicis exterius adherentes intenderet consecrare (de interioribus vide, quae modo etiam supra diximus) & qui ante consecrationem sic intentionem formaret, *Nolo hostias appositae consecrare, nisi tempore consecrationis, vel saltem oblationis fuero memor*: ita Praepos. & Layman. quamvis Tambur. nullum in tali casu peccatum agnoscat.

§. IV.

Quaenam sit Forma consiciens Eucharistiam?

SICUTI materia Eucharistiae est duplex, Panis scilicet, & Vinum, ita duplex est forma, altera scilicet consecrativa Panis, altera Vini. Forma consecrativa Panis est haec, *Hoc est Corpus meum*, quibus verbis significatur perfecte praesentia Christi sub speciebus panis: reliqua verba, sive antecedentia, sive subsequenda sunt de necessitate praeepti, non Sacramenti: imo in praedictis verbis particula *Enim*, cum apposita fuerit ab Ecclesia ad conjungendum sermonem, non est necessaria ad validam consecrationem, & ejus omissio ex negligentia, & incuria erit tantum veniale peccatum. Forma vero consecrativa Vini est haec: *Hic est enim Calix Sanguinis mei novi, & aeterni Testamenti, Mystrium Fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum*: circa quae verba, quamvis probabilis sit, essentialia esse tantum illa, *Hic est Calix Sanguinis mei*, vel *Hic est Sanguis meus*, aut iis aequivalentia; graviter tamen peccaret, qui aliqua ex sequentibus omitteret, vel mutaret.

Ad exponendum sensum dictarum formarum dupliciter explicant Doctores ly *Hoc*, & *Hic*. Primo, ut faciant hunc sensum, *Haec res, aut haec substantia contenta in fine*
pro-

propositionis sub his accidentibus est Corpus meum, est Sanguis meus: ita Suarez, Tan. aliique communius. Secundo, Referendo pronomina illa ad prædicatum, ita ut sensus sit, Hoc Corpus est Corpus meum, Hic Sanguis est Sanguis meus: non secus ac, dum quis dicit, Hæc est mater mea, sensus est: Hæc mater est mater mea; ita Vasq. Maldon. & alii. Utrique probabiliter ex Croix n. 463. Illud est certum, quod ly Hoc non debet intelligi Hic panis, quia esset falsa propositio, cum falsum sit, panem esse Corpus Christi, aut quod maneat cum Corpore Christi; neque ly Hic intelligi debet adverbialiter pro Hoc loco. Item ly Meum, & Mei referri debet ad Christum, & intelligi debet Sanguis Christi, & Corpus Christi, in cujus persona loquitur Sacerdos consecrans: unde si quis per ly Meum, & Mei intelligeret tantum suum Sacerdotis corpus, & sanguinem, consecratio esset invalida: Gob. apud Croix num. 464. Hinc sequitur, formam consecrationis à Sacerdote proferri non mere recitative, & historice, sed etiam formaliter, significative, assertive, & operatorie. Quando autem hujusmodi forma mutetur accidentaliter, quando substantialiter; & proinde, quando fit invalida, quando saltem illicita, v. dicta d. I. q. I. c. 2.

Verba, quæ diximus esse de essentia formæ consecrationis, operantur effectum suum ponendi Christi Corpus, & Sanguinem sub speciebus panis, & vini, statim ac finitur eorum prolatio. Constituitur autem vi verborum consecrationis Christi Corpus, & sanguis sub speciebus Eucharisticis, non tanquam subjectum, cui illa accidentia inhæreant, sed tanquam vices subjecti gerens ea accidentia altiori, & efficaciori modo sustentando. Hinc Concilia, & PP. actionem, qua hæc omnia fiunt, Transubstantiationem appellant, hoc est conversionem unius substantiæ in aliam sub eodem termino, quatenus verba consecrationis ex Divina institutione eam vim, & efficaciam habent, ut eo ipso, ac debito modo proferuntur, Corpus Christi, ac Sanguinem constituent sub accidentibus panis, & vini, annihilata integra substantia, tum panis, tum vini. Totum autem Christum per consecrationem constitui sub utraque specie, de Fide est, ut docet tum Flor. in Decr. Eug. ad Arm. tum. Trid. sess. 13. cap. 3. Porro ex vi verborum sub speciebus Panis solum Christi Corpus, & sub speciebus Vini solus Christi Sanguis ponitur,

nitur, quia verbis consecratoriis hæc præcise significantur: at, quia Christi Corpus est unitum cum ejus Sanguine, Anima, & Divinitate, totus Christus sub utraque specie constituitur: ita Trident. loc. cit. Constituitur autem sub speciebus Eucharisticis ad modum Spiritus, ita ut sit totus in toto, & totus in qualibet parte: unde neque divisa hostia Ipse dividitur, nec minus accipit communicans sub minima parte, quam communicans sub magna.

CAPUT III.

De Ministro Eucharistiæ.

IN hoc solum Sacramento, utpote permanenti, & perfecto in ratione Sacramenti ante usum, Minister dispensans, seu conferens illud suscipienti potest esse distinctus à Ministro idem Sacramentum conficiente. Jam vero Minister Eucharistiam conficiens est omnis, & solus Sacerdos: quid vero requiratur in ipso ad validam Eucharistiæ confectionem, constat ex dictis tum in Tract. de Sacramentis in genere, tum cap. præc. Quid requiratur ad licitam confectionem, constabit ex c. seq. ubi agemus de subjecto Eucharistiæ; omnes enim dispositiones, quæ requiruntur in subjecto ad digne suscipiendam Eucharistiam, requiruntur etiam ad digne conficiendam, cum conficiens debeat necessario etiam suscipere Eucharistiam. Hic igitur agemus solum de Ministro dispensante Eucharistiam, & primo inquiremus, quinquam sit Minister dispensans Eucharistiam? Secundo, quid requiratur ad licitam Eucharistiæ dispensationem? Tertio quinquam teneantur ministrare Eucharistiam?

§. I.

Quinquam sit Minister dispensans Eucharistiam?

MINISTER Eucharistiam dispensans ex officio non est, nisi solus Sacerdos: colligitur ex Tridentin. *sess. 13. cap. 8. & ex cap. Pervenit dist. 2. de consecrat.* Atque ita docent D. Th. Sylv. Henr. Con. Suar. Vasq. & alii communissime. Ratio desumitur ex verbis Christi Domini in instituendo hoc Sacramento, *Hoc facite in meam commemorationem*, hoc est, Consecrate, sumite, aliisque distribuite, quæ nemini alteri à Sacerdotibus dicta